Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 228. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 28-го ЛИСТОПАДА 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, NOVEMBER 28, 1956. No. 228. VOL. LXIII.

АЙЗЕНҐАВЕР ОСУДЖУЄ СОВЄТСЬКІ ДЕПОРТАЦІЇ ЯК НАЙҐІРШУ ТИРАНІЮ

Вашинґтон. — Перед своїм виїздом на відпочинок до Оґести президент Айзенгавер прийняв групу мадярських втікачів, які прибули до Білого Дому ,щоб подякувати Айзенгаверові, як Президентові ЗДА, за допомогу і за даний їм у цій країні азиль. Привітавшися з усіма 12 членами групи, між якими були теж і діти, Президент виголосив до них коротку промову, в якій заявив, що можливість дати захист і допомогу мадярським втікачам вважає Америка своїм привілеєм і що переживання, яких зазнали мадяри в останньому часі причиняться до поглиблення дружніх взаємин між обидвома країнами. „Останні вістки про ситуацію у вашій країні —" заявив Президент — були особливо тривожні і жахливі. Багато тисяч ваших земляків забрано силою з їхніх домів і депортовано під багнетами на заслання. Це найгірша тиранія, що її може зазнати якийсь нарід. Я хочу запевнити вас, що американська нація не тільки співчуває в цьому глибоко з мадярами, але і підкреслити, що ця країна не погодиться ніколи виправдати іншу державу за стосування таких метод". В дальшому Президент обіцяв, що З'єдинені Держави Америки продовжуватимуть свою акцію допомоги для мадярських втікачів і з другого боку помагатимуть далі харчами і ліками усім тим мадярам, що залишилися на місцях. Даючи цю допомогу, Америка щаслива, що вона її може давати. Від втікачів промовляв під час зустрічі з президентом Айзенгавером один з учасників недавнього збройного антикомуністичного повстання на Мадярщині, який подякував Президентові за виявлену досі допомогу для втікачів і для мадярського народу. Після цього учасники делеґації відфотографувалися з Президентом. У збірній фотографії не взяли участи тільки ті втікачі, що мають своїх рідних на Мадярщині.

Президент виїхав на відпочинок до Джорджії

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер виїхав 26-го листопада на 10 днів на відпочинок до Оґести в Джорджії, де буде відпочивати та грати в ґольфа. З Президентом відлетіли „Суперконстеляцією" його дружина, теща пані Джан С. Давд із Денверу, особистий лікар Президента ген.-майор Говард Мек Снайдер та два грачі в ґольфа і бриджа — директор компанії „Кока-Кола" Вільям Е. Робінсон і вашинґтонський підприємець Джордж Е. Аллен. Виїхали також із Президентом шифрувальники, які зможуть передавати політичні вісті, що надходитимуть із Вашинґтону. Хоч ситуація напружена, то Айзенгавер впродовж двох годин міг би бути назад у Вашинґтоні.

Американський бомбовик може завести бомбу на кожне місце землі

Балтімор, Мериленд. — Стратегічна Повітряна Команда повідомляє, що 8 американських бомбовиків типу Б-52 доконали рекордового лету, пролетівши без приземлення майже 17,000 миль. Вони подовнювали своє пальне під час лету. Ці бомбовики могли б довезти атомову бомбу на кожне місце землі. Всі ті бомбовики облетіли ЗДА і Канаду та були над Північним бігуном. Літаки типу КС-97 доповнювали їм пальне. Одно з таких доповнювань відбулося над самим бігуном під час повної темноти. Бомбовики Б-52 перебували в повітрі рекордово довгий час: 32 години і 30 мінут. Команда летунських сил повідомляє про цей лет як про звичайну „рутину". Ці літаки мають звичайно по 6 членів залоги, але тепер вони мали по 8 летунів. Засяг крил — 184 стопи, а їхній тягар виносив по 280,000 фунтів. Під час цього лету бомбовики були на висоті 35,000 стіп, вони летіли зі швидкістю понад 600 миль на годину. Температура деколи виносила 65 ступнів нижче зера.

В Ню Йорку було 59 вчителів запідозрених в комунізмі

Ню Йорк, Н. И. — Голова Шкільної Ради Чарлз Г. Сілвер повідомив, що в минулому році в Ню Йорку було 59 вчителів запідозрених в симпатії до комунізму. Ті вчителі мали бути переслухані в цій справі на окремій комісії, де мали самі зайняти становище до оскаржування їх в симпатіях до комунізму. Та 22 вчителі зрезиґнували з праці або перейшли на емеритури, щоб не явитися перед слідчою комісією, 15 вчителів заперечили давніше або теперішнє членство в Комуністичній партії; 15 призналися до давнішого членства в комуністичній партії, а 7 учителів ще не закінчили своїх зізнань. Згідно з законом Файнберґа Шкільна Рада має здавати щорічний звіт стейтовому комісарові виховання про те, скільки вчителів є членами комуністичної партії, або скільки їх є запідозрених в приналежності до підривних організацій.

В АМЕРИЦІ

● **Департамент оборони** повідомляє, що в лютому 1957 року покличуть 450 лікарів до армії і летунства.

● **Федеральний Апеляційний Суд в Буенос Айресі** затвердив рішення нижчої судової інстанції про конфіскату в користь держави майна колишнього диктатора Хуана Д. Перона. У власності Перона залишається тільки те, що він мав перед 4-им червня 1943 року, коли став диктатором Арґентини.

● **У горах Сакраменто** в Ню Гемширі стяли ялицю 65 стіп заввишки. Цю ялицю привезуть до Вашинґтону, де її 20-го грудня має засвітити як різдвяну ялинку президент Айзенгавер перед Білим Домом. Цю величезну ялицю доставлять до столиці на двох залізничних плятформах.

● **Залізнична компанія** „Пульман" повідомляє, що з днем 1-го січня 1957 року ціна квитків за переїзд у спальних вагонах буде підвищена на 7 відсотків. Це підвищення цін мотивується тим, що компанія мусить збільшити платню залізничному персоналові.

● **Голова Інавґураційного Комітету** Роберт В. Флемміне наименував сімох своїх заступників та інших членів, які мають організувати другу інавґурацію президента Айзенгавера. В понеділок 26-го листопада відкрито бюра головної квартири цього комітету.

● **Поліциста Пола Джілберта** закликали до мешкання 33-річної жінки Геррі Редмонд, яка породила близнюків. Він допоміг відтранспортувати матір і немовлята до шпиталю, а сам залишився в мешканні бавити трирічних близнюків Петра та Павла і 17-місячного Геррі, бо батько цих дітей у той час працював поза домом.

● **14-го травня** 1957-го року в Ню Йорку по третій евеню відбудеться парада з нагоди „оновлення" цієї вулиці після розібрання надземної залізниці. В параді візьмуть участь громадські, військові та ветеранські організації і представники етнічних груп, які живуть при цій евеню.

МАДЯРСЬКІ ВТІКАЧІ У ПРЕЗИДЕНТА

Президент Айзенгавер оглядає мадярську відзнаку на грудях Петра Кравса, 7-річного мадярського втікача. За Президентом і Кравсом члени мадярської делеґації, що прибула до Білого Дому, щоб подякувти за азиль і допомогу.

Вилсон обмежує армію в уживанні керованих ракет

Вашинґтон. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон вирішив давгий спір між армією і летунством за контролю над керованими ракетами в тому напрямі, що значно обмежив летунство армії. Вилсон зарядив: 1. Летунство перебирає контролю над всіми керованими ракетами, яких засяґ більший від 200 миль. 2. Армія мусить значно обмежити свою програму в ділянці летунства. 3. Армія обмежить свої досліди в ділянці летунства до тих пунктів, які є важливі для наземних тійськ. Одночасно Вилсон закликає до зменшення числа летунських ескадриль, яке мало б дійти до 137, бо армія розбудувала протилетунські ракети та керовані стрільна, призначені до вжитку на полі бою. Вилсон заявив, що не треба більших змін в організації збройних сил цієї країни, але винахід нової зброї вимаґав того, щоб розмежувати ролі окремих частин збройних сил. Зарядження Вилсона мають на цілі те, щоб не було двоторовости в окремих частинах збройних сил, це значить, щоб цими самими проблемами не займалися одночасно і летунство і армія. Секретар оборони заявив на пресовій конференції, що шеф штабу армії генерал Максвелл Д. Тейлор вдоволений із нових заряджень, які узгіднюють різні опінії шефів штабу окремих частин збройних сил.

Світова криза знівечила надію на зменшення податків

Вашинґтон. — І представники уряду і Конґресу втратили надію на те, щоб в найближчому фінансовому році можна було зменшити податки, бо світова криза не дозволить зменшити федеральних видатків. Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон вже заявив, що військовий бюджет треба буде збільшити на 2 більйони долярів, бо не можна думати про пляноване зменшення числа вояків в збройних силах. Уряд думає, що вдасться втримати збалянсований бюджет, але треба буде просити Конґрес, щоб знову відклав на один рік автоматичне зменшення податків від цигарок, пива, автомобілів, вина і лікерів. Податки від цих товарів мали бути автоматично зменшені від 1-го квітня 1957-го року. Коли б настало це зменшення, то державна скарбниця втратила б коло 900,000,000 долярів річно.

ЗУАДК БЕРЕ АКТИВНУ УЧАСТЬ В АКЦІЇ ДОПОМОГИ ВТІКАЧАМ З МАДЯРЩИНИ

Филаделфія. — Злучений Український Американський Допомоговий Комітет включився в закросну на широку скалю акцію допомоги втікачам з Мадярщини та сам бере в ній активну участь. Рішення в цій справі винесла Екзекутива цього Комітету, відповідаючи на окреме звернення відповідних властей у Вашинґтоні до всіх добровільних допомогових аґенцій, щоб вони включилися в цю акцію допомоги найновішим жертвам комуністичного терору, як теж і з уваги на факт, що між тими найновішими втікачами є й деяка кількість українців. Включаючись у цю акцію, ЗУАДК негайно вислав на терен подій на австрійсько-мадярському кордоні асистента директора свого Европейського Представництва, п. Ярослава Гайваса, а секретарка того представництва працює в бюрах Міжурядового Комітету Европейської Міґрації (ІСЕМ) у Відні. До розпорядження тому своєму „польовому" Представництву в Австрії Екзекутива ЗУАДК на своїх нарадах в Ню Йорку минулої суботи рішила вислати негайно 3,000 пакунків КАРЕ. Рівночасно одержано повідомлення, що деякі українці, втікачі від совєтського терору, мали перейти з Мадярщини до Юґославії й ЗУАДК звернувся до юґославської амбасади у Вашинґтоні в справі можливостей допомоги і тим втікачам. Один студент українського походження, що був на студіях в Будапешті і під час останніх подій перейшов до Австрії, вже приїхав до цієї країни разом з іншими втікачами та є теж під опікою ЗУАДК.

Мґр. В. Гультай з уваги на здоров'я, зрезиґнував з головства в канадійському УНО

Вінніпеґ, Канада. — Відомий канадійсько-український провідний діяч мґр. Василь Гультай зрезиґнував з головства „в Українському Національному Об'єднанні з уваги на стан свого здоров'я — повідомляє „Новий Шлях" з 16-го листопада. В повідомленні сказано, що п. Гультай „з огляду на стан свого здоров'я та на власне бажання з днем 29-го жовтня ц. р. перестав виконувати обов'язки президента Українського Національного Об'єднання Канади" та що згідно із статутом цю функцію перебирає вибраний на останньому з'їзді УНО Канади дотеперішній заступник президента, п. Микола Павлик.

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ ПРИЗНАЧИЛИ 10 МІЛЬЙОНІВ НА „МІЖНАРОДНУ ПОЛІЦІЮ"

СПІР ЗА КОШТИ ОЧИЩУВАННЯ СУЕЗЬКОГО КАНАЛУ

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй вирішила в понеділок 26 ц. м., на внесення генерального секретаря Гаммершилда призначити покищо $10,000,000 на утримання Збройного Поготівля ОН, популярно називаного „міжнародною поліцією", при чому рішено відкрити окреме конто для цієї цілі і скласти бюджет „міжнародної поліції" та приготовляти докладне рахункове звідомлення для ОН. Кошти утримання „міжнародної поліції" будуть розложені між окремі держави за ключем, існуючим щодо їхніх загальних грошових внесків до ОН, себто ЗДА заплатять одну третину тих коштів. Дану постанову прийнято 52 голосами проти 9-х голосів комуністичних держав, при чому юґославія голосувала „за". Стримались від голосування 13 здебільша південно-американських держав, які домагалися, щоби цю справу зреферувала не генеральний секретар Гаммершилд, а Фінансова комісія ОН. Совєти і їхні сателіти ставляться від самого початку взагалі неохоче, а то й ворожо до самої концепції „міжнародної поліції", бо стаціонування міжнародного війська на Середньому Сході не покривається з совєтськими політичними комбінаціями. Окрему проблему становить справа фінансування очищення Суезького каналу. Совєти стоять на становищі, що взагалі всі кошти, які виринають у зв'язку з воєнною кампанією, що її повели проти Єгипту Англія, Франція і Ізраїль, повинні нести ті три „аґресори", ото ж вони повинні — за твердженням Совєтів — оплачувати теж „міжнародну поліцію" та кошти очищення Суезького каналу. Совєти твердять, що це англійці затопили своїми бомбами кораблі які заблькували Суезький канал, англійці ж рішуче заперечують цьому і твердять що це сам Єгипет затопив понад 40 кораблів і висадив над каналом в повітря два мости щоб свідомо заблькувати канал. У цій справі не прийнято ще ніякого рішення.

Гаммершилд настоює на допущення обсерваторів ОН до Будапешту

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд звернувся знову до мадярського уряду з запитом в справі допущення обсерваторів Об'єднаних Націй до Будапешту для переговорення допомоги від ОН для Мадярщини і перевірення тамошньої загальної ситуації. Гаммершилд зробив це на основі останніх двох резолюцій, прийнятих Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй в минулому тижні. Делеґат Куби Емільйо Нунез-Портуандо, на внесення якого Генеральна Асамблея закликала Совєти негайно припинити депортаційну акцію на Мадярщині, та повернути вже депортованих, заповів, що він буде домагатися від генерального секретаря звідомлення як виконано ту резолюцію. Водночас він заповів, що заквестіонує правосильність мандату Імре Горвата репрезентувати Мадярщину в Об'єднаних Націях. Імре Горват є репрезентантом уряду Яноша Кандара, що його настановили большевики.

Ірак просить ЗДА за зброю

Баґдад. — Ірак звернувся за посередництвом свого амбасадора у Вашинґтоні Муси аль-Шабандарадо до американського уряду в справі доставлення Іракові більшої скількости зброї, аніж це передбачено в договорі між цими двома державами з 1954 року, та щоб додатково Америка доставила Іракові бойові літаки. Ірак мотивує свою просьбу збільшеною небезпекою для Середнього Сходу від совєтської пенетрації, особливо відколи Сирія прийняла цілком просовєтську політику й спроваджує з Совєтів зброю і військових „інструкторів". Уряд Іраку перестеріг уряд Сирії, що Ірак боронитиме себе „всіми можливими способами" проти теперішньої пропаґандивно-політичної кампанії збоку Сирії. Між іншим, рішуче заперечив твердженням радіовисильні з Дамаску, наче б Ірак приготовляв воєнний наїзд на Сирію та насилав до Сирії змовників для переведення там революційного перевороту.

Аденауер виступив проти „невтральности" Зах. Німеччини

Бонн. — Провід Християнсько - демократичної унії, яка є найбільшою і урядовою західньо - німецькою партією канцлера Конрада Аденауера, звернувся з закликом до німецького народу, щоб він, незалежно від партійної приналежности, підтримав уряд тієї партії в нинішній міжнародній ситуації. Канцлер Аденауер у промові до партійних керівників в минулу суботу 24 листопада, а міністер закордонних справ Гайнріх фон Брентано у промові в Гайдельберґу, засадно боронили західньо-німецьку закордонну політику, оперту об тісний союз із Заходом. Аденауер звернув увагу, що останні події на Мадярщині доказали правильність його, Аденауера, становища, що кожна вільна держава мусить мати власну сильну армію. Знову ж Брентано безпосередньо заатакував німецьких соціялістів за їх закордонно - політичну програму „невтральности".

„Проґресивний" щоденник українською мовою „переустатковується" на тижневик

Ню Йорк. — Місцеві „Українські щоденні вісті", так званий „проґресивний" щоденник, що від 36 років появлявся тут українською мовою та щоденно поширював серед горстки своїх збаламучених читачів „проґресивну" пропаґанду, у числі з 25-го листопада проголосив заяву про те, що „тепер уже можна і треба переустаткуватись" з щоденника на тижневик. Із виясненъ виходить, що „переустаткування" потрібне тому, бо не має вже для кого і за що його видавати, немає фондів, які колись могли бути, і немає читачів, яких, правдоподібно, ніколи не було, за виїмком горстки збаламучених земляків. Ці „щоденні" „вславилися" зокрема своїми напастями і лайками на український національний рух в цій країні та в світі, зокрема вони перевиконували і перевершували й саму Москву в оплюгавлюванні українських визвольних змагань та їх учасників, заступаючи кожночасно і безкритично ту лінію, яку визначує Кремль. Свою заяву про „переустаткування" на тижневик, що появлятиметься вже під назвою „Українські Вісті", в-во тієї „проґресивної" публікації, яка, крім української мови, нічого українського не має, закінчує бомбастичним „проґресивним" закликом: „Вперед!" Так у тій газеті завжди виглядав і виглядає „проґресивний" проґрес.

АВСТРАЛІЯ ЗАКЛИКАЄ АНГЛІЮ І АМЕРИКУ ДО ЗАМИРЕННЯ

Об'єднані Нації. — „Дозвольте мені вкінці згадати про справу найбільшої важливости, з уваги на довгу чи коротку мету, про справу взаємин між З'єдиненими Державами і Великою Британією. Англійсько-американські взаємини не стосуються тільки Англії й Америки. Вони мають життьове значення для кожної не-комуністичної країни у світі, себто для 90% членів Об'єднаних Націй, які тут репрезентовані. Якщо взаємини між Великою Британією і З'єдиненими Державами є добрі лише на менше, як 100%, то насправді кожний із вас, кожний із нас, терпить на цьому, а мир і стабільність у політичному світі є загрожені." — Такий драматичний заклик до покращання взаємин між двома англомовними єсоюзниками, — ЗДА і Англією, зробив на засіданні Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в понеділок 26 ц. м. австралійський міністер закордонних справ Ричард Кейзі. За часописними інформаціями — він старався говорити про цю справу з президентом Айзенгавером, однак Президент станув на принциповому становищі, що він може прийняти тільки прем'єрів, а не міністрів закордонних справ, бо інакше він не міг би відмовити авдієнції нікому з-посеред понад 40 різнонаціональних міністрів, приявних на початку цієї сесії ОН. Англійський міністер закордонних справ Селвайн Ллойд бачився у Вашинґтоні з державним секретарем Доллесом у дні, коли той останній вийшов із шпиталю, але Доллес, прийнявши ввічливо Ллойда, заявив, йому, що всі ближчі інформації щодо становища ЗДА у відношенні до справи Суезу, „міжнародної поліції" ітп. подасть діючий заступник державного секретаря Герберт Гувер мол. Тим часом — твердять часописи — ніяких таких інформацій Англія не дістала. Між ЗДА й Англією — за твердженням американських часописів — відносини далі холодні, бо ЗДА стоять на принциповому становищі, суперечному до англійського, що спершу англійські війська мусять залишити єгипетську територію, а щойно тоді почнеться очищування Суезького каналу та лагодження всіх інших актуальних справ. Тому англійський міністер Ллойд виїздить в цих днях до Лондону, не поладнавши англо - американського спору, викликаного односторонньою акцією Англії і Франції проти Єгипту.

Кадар оскаржує Надя і відмовляється від співпраці з ним

Будапешт. — Слухняний Москві комуно - мадярський прем'єр Янош Кадар гостро накинувся на свого попередника Імре Надя, що той будім-то, „підтримував контрреволюцію", „злигався з контр - революціонерами" такими, як кардинал Міндсенті й інші, врешті втік до юґославської амбасади. Янош Кадар рішуче відкинув домагання ради робітників Будапешту, щоб привернути Імре Надя до влади на Мадярщині. Кадар твердить далі, що Імре Надь „на власне прохання" виїхав на Румунію. Він не вважає, що „вигнання Надя є постійне", але, мовляв, поворот Надя на Мадярщину в теперішньому часі небезпечний для життя Надя, бо „контр - революціонери" можуть вбити Надя, щоб скинути вину за це на уряд. Янош Кадар, виступивши з цими твердженнями у великій промові через радіо в понеділок 26 ц.м., твердив водночас, що й інші вимоги ради робітників є невикональні, маючи під цим мабуть на увазі жадання мадярських робітників, щоб негайно забрались з Мадярщини совєтські війська. Совєтські війська, мовляв, можуть відійти тільки тоді, коли в краю запанує повний спокій. Таким чином, хоч рада робітників схиляється до закінчення генерального страйку і видала відповідний приказ, самі робітники не всюди послухали його. Про депортації є суперечні відомості: одні з них твердять, що далі вивозиться масово молодь, інші кажуть про частинний поворот депортованих, хоч ця остання вістка звучить підозріло. Після того, як большевики зірвали міст на ріці Айнзер, яким найбільше втікало мадярів, вони втікають ніччю човнами. Хоч большевицькі вояки стріляють до втікачів, то самі мадярські сторожі не роблять перешкод і відвертаються просто в другий бік та перепускають до Австрії цілі походи втікачів. Здогадуються, що внедовзі їхнє число дійде до 100,000. Франція і Англія проголосили готовість прийняти всіх мадярських втікачів, які захочуть поїхати туди. 1,700 вже поїхало до Франції. Швайцарія приймає 4,000 на постійне і 6,000 тимчасово. Міжнародний Червоний Хрест відкриває у Будапешті публічні кухні, що роздаватимуть гарячу юшку мешканцям Будапешту, які живуть в холоді і голоді.

В СВІТІ

● **Єгипетський уряд** викидає з Єгипту англійців, французів і жидів. Всі вони дістали приказ покинути Єгипет, навіть ті, які з діда-прадіда живуть в Єгипті і які мають там великі підприємства, пов'язані з єгипетським господарським життям. Кожному вільно забрати з собою тільки 20 єгипетських фунтів (коло 58 дол.). Наказ стосується коло 100,000 жидів. Швайцарія, яка перейняла на себе охорону інтересів англійців і французів у Єгипті, гостро запротестувала проти цього наказу. Найбільший клопіт у тому, що насправді Єгипет відрізаний від світу і нема можливостей виїхати звідтіль.

● **Новий польський міністер** освіти Владислав Бєньковський заявив, що надалі вільно буде вчити шкільних дітей релігії, при збереженні відокремлення школи від держави. Думають, що між Церквою і новим польським урядом дійшло до порозуміння, що шкільні діти зможуть навчатися релігії не тільки по церквах, як було досі, але й в парафіяльних будинках, чи в винайлених церковною владою домівках у місцевостях, де нема церкви.

● **В Індії** зголошено законопроєкт, згідно з яким т. зв. „святі мужі", які користуються спеціяльними привілеями, мусять реєструватись і діставати від держави дозвіл на виконування свого „фаху". Тих „святих мужів" є в Індії сотні тисяч і число їх щораз більшає. Влада твердить, що є між ними багато обманців, далеких від „святого" життя.

● **35 совєтських письменників**, під проводом Михаіла Шолохова, відповівши на відкритий запит французьких письменників у справі їх становища до мадярських подій, признали в спільній заяві на сторінках „Літературної Газети", що „ми (большевики) були частинно винні" у тому, що „мадярські лідери не виявили достатньої доброї волі для ліквідації зловживань соціялістичних законів".

● **Польський** комуно-сателітний уряд Циранкевіча-Ґомулки рішив вистосувати до американського уряду ноту з вимогою видачі колишнього польського поліційного комісара Юзефа Святла, як звичайного злочинця. Святло, який був у Варшаві віце - директором ославленого „10-го департаменту" таємної поліції, втік у 1954 році, дістав азиль в ЗДА і зізнавав тут перед сенатською комісією про поліційні методи, стосовані в комуністичній Польщі. Його колишні колеґи з Варшави закидають йому, що він сам забирав золоті годинні, фотографічні апарати й інші цінні речі в заарештованих поляків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕВІРКА ПОГЛЯДІВ

Останні події за залізною заслоною, зокрема деякі зміни в Польщі і, головно, збройна революція проти залежности від Москви і проти комуністичного режиму на Мадярщині, не багато змінили фактичний стан за залізною заслоною. А проте вони потрясли до глибини публічною опінією світу і спричинились до основної перевірки поглядів на Совєтський Союз та зв'язану з ним політику у багатьох країнах і серед багатьох кіл та навіть осіб, які такої перевірки ще потребували. До цих перевірюваних поглядів треба зарахувати в першу чергу погляди на можливість і проблему національних і соціяльних революцій в Совєтському Союзі та взагалі на можливості і тенденції дальшого розвитку того антиприродного і антинародного утвору, що формально називається Союзом Совєтських Саціялістичних Республік, а фактично є побудованою насильством і підступом, вдержуваною силою і терором московською тюрмою народів.

Характеристикою для такої перевірки та еволюції поглядів може послужити стаття, власне твердження бувшого американського амбасадора в Москві і одного — як його загально вважається — з найвидатніших американських експертів у справах Совєтського Союзу, Джорджа Кеннана, тепер професора Інституту Заавансованих Студій в Прінстоні, Ню Джерзі. Ця стаття, чи пак інтерв'ю, яке дав п. Кеннан відомому публіцистові і коментаторові Джозефові Алсопові, була надрукована в поширеному журналі-тижневику „Ди Сатердей Івнінг Повст", у виданні з 24-го листопада ц. р. під промовистим заголовком: „Совєти вже ніколи не видужають" (The Soviet Will Never Recover).

Очевидно, що на цьому місці не думаємо, бо й немає потреби, пригадувати всі попередні погляди п. Кеннана на Совєтський Союз. Фактом є, що п. Кеннан завжди був проти большевизму, фактом є, що він знає Совєтський Союз краще, як багато інших ,навіть провідних, американських політиків, але теж фактом є, що п. Кеннан був автором концепції „політики здержування", що він у поодиноких випадках виявляв виразні „єдинонеділимські" тенденції та спеціяльні симпатії до російського „старшого брата" поневолених ним інших, не-російських націй. Інше діло, що в своїй активності та в своїх численних публікаціях чи виступах на совєтські теми п. Кеннан тут і там видвигав і сміливіші твердження, які могли суперечити іншим його заявам, таким, як думка про стабільність теперішнього стану на Сході Европи. Для прикладу і „рівноваги" можна було б повторити хоч би наведену редакцією „Повсту" цитату п. Кеннана про те, що „через дев'ять чи десять років Росія правдоподібно не буде в спроможності успішно вдержати свою владу над усією територією, до якої вона сьогодні має претенсії в Східній і Центральній Европі". Цю цитату наведено тому, що саме по її лінії йдуть теперішні твердження п. Кеннана в коментованому інтерв'ю. До еволюції поглядів п. Кеннана — як це виходить з його ж таки тверджень — спричинились події в Польщі і, зокрема, на Мадярщині.

Очевидно, що п. Кеннан у своєму інтерв'ю висловлює цілий ряд важливих поглядів на теперішні події за залізною заслоною та на тенденції дальшого розвитку, і висловлює їх саме в дусі заголовку цього інтерв'ю. Для нас може бути найбільш суттєва й найбільш інтересна його загальна, сказати б, принципова характеристика тих подій та його згадка про Україну. Отже, в теперішніх подіях п. Кеннан добачає цілком правильно два різні процеси, яких не можна плутати і які не доконче йдуть впарі. Цитуємо: „Один з цих процесів можна означити, як боротьбу за національну волю, за визволення з-під совєтської контролі. До цієї національної (в оригіналі: нейтів) боротьби ентузіястично прилучились комуністи. Другий процес можна б окреслити, як боротьбу за особисті вольності, за конституційні ґарантії репрезентативного уряду і громадські права. Цей процес є антикомуністичний, він виходить з народних мас і більшість комуністів противиться йому, щонайменше частинно..." В дальшому п. Кеннан твердить: „Те, що ми бачили на Мадярщині і в Польщі впродовж останніх днів, може бути початком розчленування (дісінтеґрейшн), яке пошириться глибоко в Росію. Воно може бути прелюдією до великих конвульсій в усій совєтській комуністичній системі, або, можливо, прелюдією великих неспокоїв у спеціяльних обширах, як колишні балтійські держави і Україна".

Ці і подібні твердження п. Кеннана заслуговують на увагу. Очевидно, з одними можна погоджуватись, а з іншими ні, можна їх також зіставляти з іншими подібними або суперечними твердженнями, але тим не менше ці думки потверджують тезу про загальну і глибоку перевірку поглядів на найбільш основну і актуальну проблему світової політики. З наведеного та багатьох інших прикладів можна прийти до висновку, що ця перевірка йде в правильному і корисному напрямі.

ҐАРАНТІЯ БЕЗПЕКИ З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ

Ґарантами безпеки кожної країни є не тільки її збройні сили. Складаються на неї різні чинники. Мабуть, у першому їх ряді стоїть мораль народу, його державно-політична зрілість та вкорінена в світогляд, в думки і почування, віра в ті ідеали, що їх треба боронити всіми доступними способами. Першорядне місце в оборонній силі країни грає її економічна спроможність, — здорове господарство і фінансові ресурси, які дозволяють переживати без особливого потрясення такі вийняткові умовини, що створюються з війною. Врешті третім із оцих найважливіших чинників є власне армія, покликана для оборони країни.

Потуга З'єдинених Держав не полягає тільки у їх величезній території. Скільки то прикладів подає всесвітня історія на завойовування куди меншою країною куди більших обшарів! Ось 29 жовтня модерно зорганізована й озброєна ізраїльська армія почала наступ проти Єгипту і буквально впродовж 5-ох днів (очевидно: скориставши з бомбардування Єгипту англійським летунством) зайняла Синайський півострів, приблизно в півтора рази більший від Ізраїлю, розбивши чотири єгипетські дивізії і загорнувши стільки накопиченої там совєтської зброї, скільки взагалі мав Ізраїль на початку тієї короткої воєнної кампанії. Це — тільки останній приклад, що територія і чисельність народу не рішають про його боєздатність. Отож і сила З'єдинених Держав не так в розмірах американської території, як радше в духовій настанові американського народу та його багатстві, якому не страшна війна з її надзвичайними грошовими видатками.

Але стрижнем оборони країни є її збройна готовість. Цифрово американська суходільна армія, включно з летунським корпусом піхоти, до найвищого шпилю дійшла була в останньому, 1945-му, році війни, бо нараховувала тоді 8,266,373-ох вояків. Американське летунство нараховувало в 1944 р. 2,372,292-ох летунів і летунського персоналу, а морська фльова мала в 1945-му р. 3,380,817 моряків ,вояків і персоналу. Цей стан сьогодні куди менший. У 1955 р. армія нараховувала всього 1,107,606 вояків, отже навіть у порівнянні з 1932 роком майже на пів мільйона менше (1,594,693). У летунстві ми мали в 1955 році 959,946 осіб, а в морській фльоті 660,695. Дискусія на тему засадничого стратегічного плянування — перенесення центру ваги на летунство, чи зберігання рівноваги між суходільними, морськими і летунськими силами з головним завданням — розбиття ворога і окупування його території — таки наземним військом, як це бувало за давніх воєн, ці суто фахові військові проблеми ніколи в найменшій мірі не порушили американських збройних сил. Американський нарід свідомий цього. Конгрес завжди віддзеркалював настрої найширших мас американського громадянства, що дорожить своєю збройною силою. Палкі дебати весною цього року виходили з тенденції Конґресу не поменшити, а побільшити запропонований урядом бюджет оборони. Коли 25 червня ц. р. Сенат ухвалив 34,700,000,000 долярів на оборону країни, то в цій цифрі вміщалось і 960,000,000 долярів додатково на летунство, всупереч опінії уряду.

Ця велетенська квота дає змогу Президентові, секретареві оборони, секретарям трьох родів зброї й шефам об'єднаних штабів із їх головою у проводі втримувати у стані постійної готовости на найвищому щаблі бойової якости всю збройну силу ЗДА. У централі тієї збройної сили, у найбільшому в світі державно-адміністраційному будинку, у вашингтонському Пентаґоні, працює 28,000 осіб, в тому числі 70% цивільних, решта — військовики усіх ступнів, від вояків почавши до генералів армії і адміралів включно. Цей велетенський апарат і вся американська збройна сила не дрімають в нинішні неспокійні дні. В американських часописах появляються короткі замітки, які, проте, цілком достатні для висновків, що Президент, як конституційний найвищий командант американських збройних сил і сам великий військовий фахівець, знаменито здає собі справу з небезпеки, яка криється в неприхованих тенденціях Москви використати нинішній середньо - східній конфлікт для своєї дальшої збройної пенетрації у тому терені. Подаючи вістку про заповідь генерала Алфреда Ґрунтера з 13 листопада ц. р. на його прощанні з військовиками в головній кватирі НАТО під Парижем, що на випадок війни НАТО розіб'є Москву, — часописи підкреслили, що ту заяву зроблено за виразним порозумінням з Айзенгавером. Інша вістка казала, що ЗДА не допустять до нового Перл Гарбору, — іншими словами, що тихо й непомітно, перервавши раптом маневри морської фльоти, на південно-східньому побережжі ЗДА, переведено нове розташування американської морської потуги.

Коли ґарантом миру на водах Далекого Сходу, у західній частині Тихого океану, є могутня Сьома Фльота, то „оком і рам'ям" американських збройних сил в середземноморському обширі є потужна Шоста Фльота. На кружляку „Поконо", що плаває десь на східньо - атлантійських водах, знаходиться головна кватира адмірала Волтера Буна. У склад тієї фльоти входить понад 40 бойових кораблів, в тому числі 8 літаконосців. Під безпосереднім командуванням адмірала Чарлза Р. Бравна стоять сильні рухомі з'єднання морської піхоти. Генерал Вільям Таннер командує 17-им з'єднанням американського летунства на північно - африканських базах, що нараховує понад 20 „крил" (ескадриль), по 35-40 машин кожне. Ген. Гарвей Дж. Фішер командує розмірно невеликою, але спеціяльно вишколеною американською дивізією в Італії. Зуніфіковано командування збройними силами на Тихому океані, на Алясці,

усуцільнено зв'язок між 15 крайовими арміями, що входять у склад збройних сил НАТО. Розмірно молодий; бо 49-річний генерал летунства Лорис Норстед перейняв минулого тижня командування від генерала А. Ґрунтера.

Президент Айзенгавер виразно перестеріг Москву проти висилання „добровільців" на Середній Схід. І большевики вже не кричать про „добровільців", хоч не виреклися цієї ідеї. Раз-у-раз можна вичитати про перелет совєтських літаків понад турецькою територією ,про таємничі ескадрилі на території просовєтської Сирії, про „заповнювання" втрат, що їх зазнав Єгипет в англо - французькому і ізраїльському наступі. Москва під'юджує єгипетського президента, а той погрожує, що його відмова від совєтських і комуно-китайських „добровільців" була зумовлена вимогою, щоб негайно забрались геть з єгипетської території англо - французькі і ізраїльські війська. Кожного дня можна почути, що Єгипет таки „запросив" „добровільців" із названих комуністичних країн. А тоді світ стане безпосередньо на порозі третьої світової війни.

В розісланих департаментом оборони до американських резервістів повідомленнях, про їхню придатність до військової служби радиться їм „не хвилюватися" і пригадується, що тільки Президент та Конґрес мають право рішати про покликання їх до зброї. І ніхто в Америці не хвилюється. Глибоке довір'я до своїх збройних сил, до її керівників і до власної моралі та глибока віра в справедливість своєї справи дають американській нації почуття повної безпеки.

Мілена Рудницька

СВІТОВА КРИЗА Й ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ

В кулуарах Ліги Націй кружляв у 30-их роках анекдот, який ілюстрував скептицизм тодішнього політичного світу щодо життєздатности й ефективности цієї міжнародної установи. Політики й журналісти розказували один одному на вухо, що нібито Жорж Клемансо, провідна фігура французької політики під час і після першої світової війни, колишній президент Найвищої Ради Версальської Мирової Конференції, кожного вечора, перед тим, як лягати в ліжко, ставав перед дзеркало і казав до себе: „Жоржу Клемансо, ти мусиш вірити в Лігу Націй!" І кожного ранку, піднявшись з ліжка, знову підходив до дзеркала і промовляв: „Жоржу Клемансо, ти віриш у Лігу Націй!" Якщо такі засоби автосуґестії були потрібні одному з головних чемпіонів Ліги Націй, то не можна дивуватись, що не захоплювались нею народи, невдоволені з її політики.

Цей анекдот мимохіть спадає на думку у зв'язку з ролею Об'єднаних Націй у драматичних подіях останнього місяця. Бо дотеперішній хід нарад звичайної Асамблеї і висліди попередньої надзвичайної сесії не дають підстав до великого оптимізму. Згадані наради заспокоюють, може, до деякої міри великі держави, заінтересовані у першу чергу в тому, щоб Об'єднані Нації відвернули небезпеку світової війни і привернули той стан порівняльної стабільности, що панував у світі перед сучасною подвійною кризою, викликаною національною революцією на Мадярщині та воєнними подіями в Єгипті. Зате малі держави, що з тривогою питають себе, чи Об'єднані Нації зуміли б оборонити їх проти мілітарної аґресії Совєтського Союзу, та поневолені народи, що надіялися на підтримку Об'єднаних Націй у майбутній визвольній боротьбі, мусять прийти до дуже песимістичних висновків. На прикладі ставлення Об'єднаних Націй до мадярського повстання вони переконались, що покладатись на них в справі визволення з московської тиранії — марна надія.

Нема сумніву, що в порівнянні з давньою Лігою Націй сучасний міжнародний ареопаг має куди більший авторитет. Цей авторитет базується головно на універсальності Об'єднаних Націй. Адже вони налічують під теперішню пору 79 членів-держав і таким чином являють собою найширший форум світової опінії, що його знала будьколи історія людства. Власне в тому впливі світової опінії на політику поодиноких держав лежить головна сила Об'єднаних Націй, бо жадна держава не може дозволити собі іґнорувати громадську думку народів цілого земного ґльобу. Об'єднані Нації не можуть примусити держави до слухняности, бо вони не є світовим федеральним урядом і не мають атрибутів уряду: не мають екзекутиви, не мають армії. Скоріше можна назвати їх світовим парляментом: вони дебатують, обмірковують, схвалюють резолюції.

А втім, можливості Об'єднаних Націй не обмежуються на засадах морального натиску. Прецедент із Південною Корею показав, що вони можуть активно встрявати в міждержавні конфлікти і таким чином можуть мати фактичний вплив на політичні події і на мілітарну акцію. І, може, згадка про той прецедент, коли то в 1950-1953 рр. військові частини шістнадцятьох країн боролися під командою і прапорами Об'єднаних Націй по боці Південної Кореї, щоб спинити експансію совєтської імперії, разом із підбадьорливими закликами радіопередач Вільної Европи, додавали віри мадярським повстанцям, що цивілізований світ не віддасть їх на поталу червоної Москви.

Як же виявився моральний і фактичний вплив Об'єднаних Націй у мадярській драмі і в кризі на Близькому Сході?

В єгипетській справі Об'єднані Нації виявили безперечно велику рішучість. Вони осудили мілітарну інтервенцію Англії і Франції в зоні Суезького каналу, осудили напад Ізраїлю на Єгипет і закликали воюючі сторони припинити негайно воєнні дії. Ще більше, Об'єднані Нації покликали до життя з неймовірною швидкістю поліційні частини і виправили їх уже в Єгипет. Ота невеличка, перша в історії людства, міжнародна поліція, члени якої носять на рукавах синю стрічку з літерами ОН, символізує моральну силу Об'єднаних Націй. Можна радіти фактом, що рішенню Об'єднаних Націй підпорядкувалися обидві сторони, і бачити в ньому перемогу ідеї справедливости над фізичним насильством.

А проте, на радість з приводу успіху Об'єднаних Націй лягає велика тінь. Вони могли зайняти таку рішучу позицію лише завдяки тому, що в єгипетській справі становище ЗДА та інших західніх держав (крім, звичайно, Англії і Франції) збіглося вийнятково із становищем совєтського й азійсько - арабського бльоків, хоч і іншими мотивами подиктоване. Не було б цієї випадкової одностайности держав вільного світу з Совєтським Союзом і ним контрольованими або від нього з тактичних причин залежними державами, і Об'єднані Нації не спромоглися б на таку рішучу й швидку дію.

Тоді, як єгипетська криза, завдяки випадковому укладові світових сил, скріпила престиж Об'єднаних Націй, мадярська трагедія виявила їх цілковиту імпотенцію. Розбіжність становища держав вільного світу і большевицького бльоку спаралізувала всяку акцію на користь вільної Мадярщини. Навіть коли б західні держави мали добру волю прийти Мадярщині на допомогу, вони не мали в Об'єднаних Націях потрібної для схвалення резолюції більшости двох третин голосів. Бо большевики разом з арабськими країнами мають тепер в Асамблеї 35 голосів, що дозволяє їм перешкодити всякій постанові, яка їм не до вподоби.

Даремно мадярські повстанці благали про інтервенцію американську й британську амбасади в Будапешті. Даремно кардинал Міндсенті апелював до Об'єднаних Націй, щоб генеральний секретар приїхав негайно до Будапешту. „Людина, що тоне, не потребує декларацій. Потрібні ефектовніші засоби!" — благав кардинал-мученик. Об'єднані Нації навіть не обмірковували питання висилки міжнародної поліції на Мадярщину. Навіть не пробували квестіонувати уповноважень делеґатів нового мадярського уряду, що завдячує свою владу большевицьким танкам.

Отже, в мадярській справі Об'єднані Нації не виправдали довір'я і надій людства, чим обнизили свій престиж.

ВАНДАЛИ І СВЯТОКРАДЦІ

Про те, як безоглядно і по-варварськи польські окупанти нищили і нищать українські архітектурні та історично - мистецькі пам'ятки на Лемківщині, були згадки в зреферованих у „Свободі" 3-го листопада ц. р. спогадах одного із теперішніх вроцлавських лемків Івана Фуджака, що мав можливість побувати на знищеному поляками лемківському пустирі.

Передану ним картину польського варварства і святокрадства на Лемківщині доповнює і поглиблює репортаж польської журналістки Еви Рудзької, надрукований у краківському комуністичному часописі „Од А до Зет" (ч. 42 з 28 жовтня ц. р.). Вона наводить факти нечуваного варварського нищення дорогоцінних архітектурних мистецьких пам'яток і встановлює, що в самому тільки Сяніцькому повіті знищено доценту тридцять греко-католицьких українських церков.

„Нарешті сільською дорогою, повною несподіванок, — пише Ева Рудзька, — доїжджаємо до Голучкова. Виринає перед нами з-поміж дерев дуже гарна дерев'яна церковка, збудована на початку 19-го віку. Вона відкрита, порожня. Біля неї дзвіниця дуже цікавої будови — твір місцевого мистця теслярства Михайла Мельника.

„Сментек („Смуток" — демонологічна постать з творів Виспянського та інших польських письменників — Ред.) дивиться на нас нерухомими очима з глибин цієї будівлі, волочеться за нами до Семушової, де навколо чудової пам'ятковоі дерев'яної церкви, що здіймається над селом, сліди його безщелесних стіп сплітаються із слідами диків, що риють терен старого прицерковного кладовища.

„Ці дві будівлі врятовано, але тридцять дуже цінних і гарних творів сакральної архітектури знищено в Сяніцькому повіті на протязі останніх років. Зруйновано церковці, побудовані ще у 18-му сторіччі, в селах Прилуки, Полонне, Прусік, Суровичні Поляни та в інших місцевостях. Це ж саме сталося з багатьма церквами, побудованими в 19-му сторіччі у Вислочку, Височинах, Лукові. Кожна з них була своєрідним чудом місцевої дерев'яної архітектури. . .

„Тяжко забути про ті пам'ятки архітектури і мистецтва, що їх в Сяніцькому повіті знівечила або пошкодила рука іґнорантів, понадгорливців, варварів чи й інколи навіть злодіїв громадського майна, — стверджує авторка і додає, що „цей нищівний дух простягає вже свої руїнницькі лапи з Сяніцької землі в повіти Ліський та Устрицький".

„Дивовижні речі діялися тут донедавна, — пише вона далі. — Частину церков переконсекровано на католицькі костели. Інші перебувають під опікою повітових референтів для віроісповідних справ. Цитуємо за автором статті часопису „Попросту" з 23 вересня ц. р.: „Можна б думати, що до обов'язків цього уряду належить ліквідація історичних пам'яток. І так, реґулярно з вини віроісповідних референтів зникає з поверхні землі щораз інша церква". Справді, як це ми змогли ствердити на місці, зникло таким чином на протязі останніх років тридцять церков".

„Одні нищили сакральні пам'ятки, бо це — „сліди темряви", інші — бо їм була потрібна бляха з церков або цегла для будування. Відомий уже в усій Польщі віроісповідний референт в Ліску Мазур особисто порубав іконостас 18-го віку і все мистецьке різьблене влаштування однієї з церков. З твору мистецтва зробив фіру дерева на опал". . .

Стверджуючи такі факти вандальства і святокрадства, авторка репортажу висловлює радість, що останнім часом ситуація в цій ділянці покращала, що на недавній нараді в Ряшеві вирішено заборонити дальше руйнування пам'яткових церков. Водночас вона тішиться, що багато творів українського церковного мистецтва пощастило врятувати, і що деякі польські музейні діячі в роках 1948-1949 (три роки після виселення лемків!) позвозили до польського музею в Сяноці кілька ватажних авт, навантажених дорогоцінними рухомими пам'ятками з українських опустілих чи зруйнованих церков. Одному з них, А. Рибіцькому, повелося врятувати ікону Богоматері з 15-го віку, що нею як дошкою забито було вікно в церкві у Панишеві, оберненій на товаровий магазин . . .

Сподівання, висловлене обережно Евою Рудзькою, в комуністичному часописі, що все це „може змінитися", змушує думати, що ситуація із нищенням пам'яток архітектури і мистецтва на вилюдненій і спустошеній Лемківщині справді таки безнадійна. Факти ж, приведені в цитованих уже „Свободою" спогадах Івана Фуджака, стверджують, що нищення українських церковних пам'яток триває там ще й досьогодні — до року Божого 1956-го!

В. Гайдарівський

ЩЕ ОДНО КОХАННЯ

Повість

(31)

Але поза її бажанням у Каті виникали доводи на користь Максима, він здавався їй не таким уже поганим не лише фізичними, а й духовними своїми якостями, закрадався сумнів, чи справді вона його ані трішки не кохає. Катя може пишатися, що коли треба було, то вона одним своїм словом примусила свої почуття вгамуватися, сказала, що Максим для неї не існує і він перестав існувати. А чи зовсім вирвала його з серця свого — це ще питання. Власне, Максим їй подобається, можливо, вона кохає його не менше, як Вову.

Які ж вона тоді має підстави щось батькові закидати? Він, очевидячки, знає дочку свою усю до найменшої цяточки, знає її думки і розуміє її серце краще, ніж вона сама. Розумний і мудрий у неї тато! Без його волі вона не ступить і кроку. Нехай її долю він вирішує.

Знайшовши розв'язку такої для неї важливої проблеми, Катя повеселішала і нетерпляче чекала батькового пробудження.

Аж ось Безпальченко підвівся, протер кулаками набряклі очі і кілька разів зряду смачно чхнув.

— Катю, — промовив він хрипким голосом, пригадавши минулу ніч. — Кого ти бачиш, Катю?

Дівчина подумала, що батько ще й досі не витверезився.

— Свого веселого тата, — відповіла вона з дитячою ніжністю в голосі.

— Кому тато, а кому директор приміського господарства! — розкотисто засміявся він. — А ти хто така? — спитав він здивовану дівчину.

— Я? В такому разі я — директорова дочка, — грайливо відповіла Катя.

— Вірно! Ти — директорова дочка. І я тобі дозволяю користуватися моєю особовою машиною. Уяви собі таке. Їдеш ти — а люди дивляться й говорять між собою: — „То Катерина Павлівна поїхала". Як це тобі подобається?

Катя в нестямі кинулась в обійми батька і безліч разів палко його поцілувала.

— Досить, досить, — легко відхилив він її від себе . . . — Я ще не скінчив. Ти мені скажи відверто — заміж підеш?

Дівчина, одразу засоромившись, звісила голову.

— Бачу, що хочеш. Сама ж колись казала, що кохаєш Максима Копу. Навіть з цього приводу виникли деякі тертя й непорозуміння. Та минуле не варто згадувати. Я добре придивився до твого коханого і переконався, що Максим цілком підходить тобі як чоловік. Одружуйся з ним, раджу тобі щиро . . .

Катя несміливо відповіла:

— Справді, так воно й було. Я Симу кохала. Але тепер я приятелюю з Вовою . . .

— З отим учителем, що ходить до тебе книжки читати? — насмішкувато мовив батько. — Та він же тебе занудить своєю ученістю! Він тебе засушить своїми комами та крапками. Він, мабуть, уже й тепер сухотний, дихає на ладан. Йому залишилось три чисниці до смерти. Було б тобі з ним клопоту! То ти неповажно підійшла до справи. Кращого за Максима чоловіка тобі не знайти. Викинь з голови всякі дурниці, скажи твердо собі й мені, що ти підеш заміж за Максима, і все буде гаразд. Ну то як, га?

— Я не знаю, тату . . . Я зроблю так, як ви хочете . . .

— Це розумно! — похвалив він доньку. — Підійди ж до мене, моя слухняна дівчинко!

Батько обняв Катю і поцілував у чоло.

— Сподівайся до себе сьогодні гостя, доню, — сказав він і почав поквапливо збиратися.

На нього насунулось багато справ, одна від одної важливіша ,а в першу чергу треба було скінчити розпочате діло — звести докупи Максима з Катею.

Безпальченко ввійшов до контори матеріяльного маґазину, привітався з Копою і, не чекаючи запрошення, сів проти нього.

— Чим можу служити? — з холодною ввічливістю спитав Максим.

— Я до вас, Максиме Федоровичу, з невеличким дорученням. Моя донька дуже просить вас прийти навідати її.

— З якої це нагоди? — запитав Максим з занепокоєнням у голосі. — Може вона захворіла?

— Щось на те подібне.

— А що ж з нею сталося? — допитувався Максим, уявивши собі, що Катя кидається в ліжку, борючись із смертю, і від цієї думки похололо йому в грудях.

— У неї дивна хвороба, Максиме Федоровичу, — засмучено мовив Безпальченко. — Дні іночі безугавно марить. До того ж скаржиться на серце . . .

— А що ж лікарі кажуть?

— В тому й біда вся, що Катя ні про яких лікарів не хоче й слухати. Вона запевняє, що єдина людина, яка може врятувати її — то це ви, Максиме Федоровичу . . .

Безпальченко і далі затримував на своєму обличчі смуток, але очі його сміялися, і Максим здогадався, в чому справа. Катя його кохає і не якнебудь, а страждаючи. Мов ще одне сонце засяло перед ним, розтопило лід на його серці і наповнило його полум'ям.

— Якщо хочете допомогти дівчині, — казав далі Безпальченко, — то я під кінець дня зайду за вами і прямо звідси й підемо до хворої . . .

І без відповіді видно було, що Максим згоден не йти, а летіти до Каті.

— То до четвертої години, — підвівся Безпальченко.

Він пішов до Стефана Гнатовича. У директоровому кабінеті сиділи викликані на нараду начальники цехів і інженерно-технічний склад заводу. Побачивши таке поважне стовпище, Безпальченко вирішив, що йому не слід туди сунутись і хотів уже був вийти з кабінету, але директор його завернув:

— Давай сюди, давай уперед! — гукнув він.

Д-Р КИРИЛО ТРИЛЬОВСЬКИЙ

В 15-ЛІТТЯ ЙОГО СМЕРТИ

19 жовтня ц. р. минуло 15 років з дня смерти Кирила Трильовського, загально відомого громадського діяча в Галичині, „Батька „Січей".

Кирило Трильовський народився, як син греко-кат. священика, дня 6 травня 1864 в селі Богутин, пов. Золочів, в Західній Україні. До шкіл ходив в Золочеві і Коломиї. Вже в польській гімназії (бо тоді не було ще українських) основує тайні гуртки, в яких національно освідомлює українську молодь, в той спосіб паралізуючи польські денаціоналізаторські впливи. Студіював право в університетах у Чернівцях і у Львові, де промувався на доктора прав.

У 80-роких основує в селі Карлів, повіт Снятин, разом з о. Кейваном, першу на Покутті „Читальню Просвіти", як у 1904 р. основав у селі Іспас, коломийського повіту, першу на Покутті кооперативу „Народна Спілка".

5 травня 1900 основує в селі Завале, снятинського повіту, першу „Січ". Своєю назвою, як і назвами членів старшини „Січі" (кошовий, писар, бунчучний), змістом січових пісень, а надівсе своєю дисципліною, товариство, за своїми статутами як руханково - пожежне, займалося не тільки масовими руханковими вправами та походами, але й мало практичну ціль — рятувати людей від частого нещастя, пожежі.

Народ полюбив січові товариства і щиро горнувся до них. Січовик чи січовичка, з малиновою стрічкою через плече, чи то кошовий у синьо-жовтій, або писар у синьо-червоній, гордилися своїми відзнаками. Січове товариство здобувало популярність своїми маршами з прапором, а нераз і з музикою, та співанням січових пісень „Гей, там на горі „Січ" іде, гей, малиновий стяг несе", „На вулиці трубка грає, гей, то „Січ" в похід виступає!" й ін. — що були здебільша творами К. Трильовського.

Коли ж сільські „Січі" вже належно були підготовані, тоді в повітових містах відбувалися „Січові Свята". Коломия, Станиславів, Снятин, Тернопіль, Львів та інші більші міста галицької України подивляли тисячні, здисципліновані лави січового товариства, які маршували головними вулицями, з прапорами й оркестрами, грімко співаючи свої бадьорі пісні. „Гей, „Січ" іде, красен мак цвіте, кому прикре наше діло, — нам воно святе!" — це слова Івана Франка в честь січової ідеї.

А те січове діло й справді дуже прикре було нашим національним ворогам! Польські пани і підпанки аж ніяк не годні були розуміти, щоб хтось смів „бунтувати" дотепер спокійний народ, до того ще й у „Січах", яких сама назва була полякам осоружна. А вже голові польської шляхти в Галичині, формально австрійському цісарському намісникові, але насправді некоронованому польському королеві, графові Андрієві Потоцькому у Львові, ввесь цей масовий селянський рух, що буквально сколихнув затурканого жандармами і визискуваного дідичами українського селянина — таки дуже не сподобався! І почався масовий терор: тисячі селян, за ношення стрічок і дерев'яних топірців пішло до тюрем. А щоб з корінем знищити „Січ", придумано плян „зліквідувати" марально і матеріяльно спричинника того „хлопського бунту".

У 1905 році відбувся у Львові політичний процес проти Кирила Трильовського за — державну зраду . . . Мовляв, Трильовський заявив на вічу у Борщеві, що „буде ще королем русинів" . . . Не вважаючи на знамениту оборону славного громадського діяча й адвоката д-ра Евгена Олесницького, Трильовський мусів таки відсидіти кілька тижнів в тюрмі, що в тих часах було сенсацією. Однак апеляційний суд у Відні звільнив Трильовського від вини і кари. Тоді популярність зненавидженого Потоцьким „Батька Січей" стала ще більшою.

Спершу централею всіх „Січей" в Галичині був „Головний Січовий Комітет" в Коломиї, в 1912 році — у Львові „Український Січовий Союз", якого генеральним отаманом був д-р Кирило Трильовський. В повітових містах були „Повітові Січі", до найкращих з них треба зачислити Коломию, Снятин, Косів, Станиславів, Тернопіль, Бережани. На чолі Повітової Січі у Львові стояв теперішній генерал Роман Дашкевич, який зайнявся особливо організацією львівської молоді — ремісників і студентів.

Коли в 1907 році став д-р К. Трильовський від Радикальної партії послом до парляменту в Відні, він зголосив буквально сотні інтерпеляцій, здебільша в соціяльно - робітничих справах. В часі голосної обструкції наших послів в справі українського університету у Львові він виголосив десятигодинну промову! В 1913 році стає також послом до галицького сойму, в якому став одним із найактивніших послів.

1912 рік — це час визвольних змагань балканських народів проти Туреччини. Вже тоді ясно було, що йде до загальної війни. Серед нашої молоді, за почином Івана Чмоли, зроджується стрілецька ідея. На жаль, серед тодішніх політичних провідників, не знаходить вона належного зрозуміння. В українському парляментарному клюбі єдиний вийняток становив посол Кирило Трильовський.

Двічі слухаючи польських інтриганів, відкидає Відень проєкти статуту Товариства „Українські Січові Стрільці", внесені Трильовським. Єдине, що залишилося до осягнення поставленої Трильовським мети, це — дослівний переклад статуту польського „Стшельца", військової формації, що стояла під приказами Пілсудского, що його не могла відкинути влада з „формальних причин".

Прийшов історичний день — 18 березня 1913 у Львові — перші, основуючі збори українського чисто військового товариства „Українські Січові Стрільці", у залі „Повітової Січі", при вул. Коперника 5. Тоді то створено зародок першого новітнього українського війська. Заметушилась молодь у Львові і на провінції Галичини. Цежбо вже не звичайні „Січовики", що тільки дерев'яними топірцями вправляли на майданах. І коли прийшов день-свято сотих роковин народин Т. Шевченка у Львові, в червні 1914, то вулицями Львова маршували вже могутні ряди „Січей" і „Соколів", які стали найбільшою до цього часу в Україні відомою вуличною маніфестацією.

З вибухом війни створено свого роду український парлямент — Загальну Українську Раду, — до якого належали посли і представники всіх партій і Боєву Управу, якої головою став Кирило Трильовський. Дальші події вже загально відомі: Стрий, Закарпаття . . .

Перший український впоряд для піхотинців, праці Осипа Демчука й Осипа Семенюка, виданий у Львові в 1914 році, був присвячений „Батькові Січей" — д-рові Кирилові Трильовському.

1914-1918 роки, це бурхливий час, як завжди непосидючого, „неспокійного духа", посла Трильовського: боротьба з закулісовими інтригами поляків і дальше продовжалася, воєнна вистава у Відні, в якій брала участь й Боєва Управа У. С. С., завість деяких таки своїх людей, то дого безнадійне воєнне положення центральних держав, з долею яких була пов'язана і доля нашого народу, нервозне напруження у зв'язку з подіями на рідних землях — все те хвилювало, висмоктувало нерви . . .

1918 рік — Кирило Трильовський стає членом Української Національної Ради в Станиславові. 1919 рік — поїздка на Наддніпрянську Україну, де, засновуючи „Січові Комітети", приготовляє ґрунт для широкої акції організування „Січей" в майбутньому. Коли ж, по нашій прогрі у війні з Польщею, подається з частинами УГА на Закарпаття, то й тут основує в деяких селах „Січі". Опинившись на еміграції у Відні, він почав постійно дописувати до американської „Свободи". Але й у Відні, хотячи берегти робітників українських перед комуністичною дурійкою основав Робітничо-руханкову „Січ", на статутах давніх товариств. А щоб яскраво зазначити національний характер тієї ж „Січі", печатка її була з національним гербом-тризубом. Входить в контакт з сильною чеською руханковою організацією в Відні, „Дєльніцка тєлоцвічна єднота", і бере, разом з делегацією робітничої „Січі" участь у великій руханковій Олімпіяді чеських „Єднот" у Празі. В р. 1931 відбулася така міжнародня Олімпіяда у Відні, в якій брала участь м. і. і „Січ", на чолі з пок. ген. Всеволодом Петровим.

Коли в 1928 р. вертається в рідний край, знеможений недугою, не бере вже більшої активної участи в громадському житті, обмежуючись до спорадичних доповідей.

Незвичайно прибитий матеріяльними злиднями, а ще більше моральною депресією, тяганий під большевицькою окупацією червоним суддею на допити, врятувався просто чудом від вивезення большевиками. Знесилений, помер вже за німецької окупації дня 19 жовтня 1941.

В тій самій Коломиї, з якої керував своїм величавим січовим рухом, маси народу, в супроводі знаменитої дутої оркестри з недалекого Печеніжина, відпровадили народного „неспокійного духа" на вічний спочинок . . .

В чому суть громадської праці Кирила Трильовського? Здається, що слушною була коротка дотепна характеристика, яку дав його великий приятель, теж вже покійний лікар в Коломиї, д-р Володимир Кобринський, кажучи про „Батька Січей": „Трильовський, це — Січі, віча, збори, вибори!" . . . Ці чотири слова, це вірна фотографія Кирила Трильовського, який завжди був тільки гостем вдома, бо „не мав часу", будучи все з своїм народом, організуючи його у тверді, здисципліновані січові лави.

Д-р Кирило Трильовський

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаго, Ілл.

Виступ ред. Ждановича

У довгому ланцюгу різних українських політиків, громадських діячів і взагалі українських людей народньої роботи, що приїздили до Америки давати відчити, чи просто приїздили до нас по „золоте руно", — виступ ред. Ждановича був відмінний. Редактор „Українського Слова" в Парижі має вже своє ім'я, свій громадський стаж, ну й практику не лише в цивілю, але й війську.

Одної суботи промовляв він в залі „Бесіди" на Шикаго вул. до сотні людей, таких, що його знають і тих, що не знають. Темою доповіді мала бути УПА, але змінив її на іншу, ширшу тему: „Наші завдання у визвольних змаганнях України". Тема дуже широка, вдячна, і слухачів інтересувала, бо на залі була тишина. Найважливішим завданням українців по всьому світу — бути зорганізованими і представляти собою силу. Чи та сила буде сконсолідованою, це дуже важне, дуже бажане й потрібне, але не найважливіше. Раз буде наша сила розбудована, то вільний світ повірить нам, що ми не лише словами, в пресі чи радіо поважно заміряємо воювати за Україну, але готовимося ділами продерти залізну заслону.

Навіть візита наших українсько-американських лідерів випала б інакше у секретаря стейту Доллеса, якби американські українці збирали більше Народнього Фонду, наші союзи мали більше членів, наші республіканські чи демократичні горожанські клюби мали силу, і взагалі якби секретар Доллес міг у нас добачити більше виборчих голосів. Бо це входить в рахубу в політиків! А в Америці нас немало, вистачило б, якби були зорганізовані. Хто кого має організувати? Доповідач думає, що наша сила в нас самих. Треба себе самого організувати, меншого брата притягати до гурту і не дурити себе, що культурний світ не дасть нам загинути, що сприятливі відносини нам допоможуть. Все те є помічні чинники, які можуть заважити на справі визволення України, але не вирішити. Є дані, що народ наш на Україні готовиться. Та в умовах комуністичного раю не можна собі позволити на такі виступи, які були б до вподоби вільному світові. Навіть спроби сателітних держав, як Польща, Румунія, Мадярщина чи Східня Німеччина, під теперішню хвилю будуть втоплені в морі крови. Вільний світ воює покищо тільки на хвилях етеру.

Дискусія була дуже цікава. Між іншими, слово забирали письменниця Ганна Черінь, видавець Микола Денисюк, що приїхав недавно з Арґентини, славний шахіст маґістер Турянський, ред. М. Семчишин, проф. Каменецький та інші. Вони добачували у викладі забагато песимізму. Коло песимізму крутилася дискусія. Відповідь прелеґента була така, що він належить до оптимістів, інакше не робив би того, що робить. Але він вважає, що не можна нам жити ілюзіями, бо це звичайний самообман. Треба реально оцінювати сучасний наш стан і наші дії для завершення визволення України.

По відчиті відбулося прийняття, яке влаштували пані з Золотого Хреста. На прийняттю було теж багато цікавих промов.

Під час 3-денного побуту в Шикаго, ред. Жданович зложив візиту достойникам обох наших Церков і мав розмову з архиєпископом Ґенадієм і о. д-ром Ґавлічем, парохом Шикаго. Опісля від'їхав до Дітройту.

Степан Куропась

Алентавн, Па.

Хроніка громади

В суботу вечором, дня 20 жовтня 1956 р., Українська Православна Ліґа відбула в „Амерікус Готелі" свій щорічний з'їзд представників усіх відділів околиці. Святом проводив голова Володимир Пипюк, а реферат мав Едвард Попіль зі Скрентону. Участь взяли 214 представників, гостей і кореспондентів. З'їзд став виразно на становищі підтримки всіми силами боротьби українського народу проти большевицького кривавого окупанта. Наша американська молодь дорожить святими ідеями своїх батьків.

В неділю, 21 жовтня 1956 р., в Лігай Зинґербун-залі, відбувся великий концерт в століття уродин генія України Івана Франка. У програмі були наступні продукції:

Концерт започатковано відспіванням американського гимну та пісні „Не пора". П. Іван Зазворський, голова УКК, сказав вступну промову, а чоловічий хор з Лігай Велі відспівав, виступаючи два рази, 6 пісень. Адвокат М. Пізнак із Ню Йорку виголосив святочну промову. Твори І. Франка деклямували Г. Лукиницька і Г. Левицька. Були і дві інсценізації „Суд над Лисом" та „На Святоюрській горі". В першій інсценізації брали участь члени ЮСУМА, а другу інсценізацію підготовив Т. Чубенко. Закінчено Концерт співом „Ще не вмерла Україна".

Концерт заініціював і перевів Відділ УККА в Аллентавні під кер. Івана Зазворського, а багато допомагав інж. Карпяк з іншими провідниками наших організацій. Чоловічий хор під керівництвом Олекси Дідуха добре відспівав свої пісні. Діточки дали сценку з „Лиса Микити", а старші члени ООЧСУ прекрасно відіграли „Переговори гетьмана Богдана Хмельницького під Львовом". Керував неструджений Федір Чубенко. Усі — як керівники так і виконавці цього концерту дали гарні свої труди для його виконання.

о. В. Л.

● Бюро погоди повідомляє, що цього року в середньо- і північно-східних стейтах не було жадного гураґану. Взагалі цей рік був „бідним" роком для гураґанів — всіх їх було тільки сім, але з того розвинулися в справжні гураґани тільки три, які не вспіли дійти до північних стейтів.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2-га Ев.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 30 листопада ц. р. в приміщеннях Клюбу відбудеться доповідь д-ра Володимира Купчинського на тему „Політична ситуація на Середньому Сході — з власної обсервації під час перебування там в червні і липні 1956 року." Початок о год. 8-ій вечора.

● КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ ●

АЛЬМАНАХ „ВОЛОСОЖАР"

Об'єднання українських письменників „ВОЛОСОЖАР" повідомляє всіх зацікавлених, що найближчими днями виходить з друку літературно - мистецький популярний альманах „Волосожар" (книга 1). Зміст: твори Ф. Мелешка, В. Чапленка, Ю. Буряківця, М. Ситника, Ол. Раня, М. Щербака, Ів. Манила, Г. О. Діброви, Ів. Дніпра, В. Онуфрієнка, Ол. Київського та ін. Є чимало актуальних матеріялів: нотатки, статті й переклади твори. Ціна альманаху 1 дол. Адреса:

WOLOSOZAR
P. O. Box 9752,
Philadelphia 40, Pa., USA

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 12.

	Передплата	Пожертва	Разом
Д. Матковський, Рачестер	4.00	9.00	
Т. Носієвич, Шикаго	4.00	3.00	
М. Вовчук, Путнам Валей	4.00	3.00	
М. Жерецький, Саскатун	5.00	1.00	
В. Головінський, Нюарк	4.00	2.00	
К. Гадзевич, Гартфорд	4.00	2.00	
Е. Федак, Дітройт	4.00	2.00	
М. Фесенко, Шикаго	4.00	2.00	
А. Микитчук, Геміїлтон	4.00	2.00	
О. Серединський, Лісл	4.00	2.00	
Д. Олійник, Амстердам	4.00	1.00	
М. Словяний, Гартфорд	4.00	1.00	
В. Васильків, Вотервліт	4.00	1.00	
Р. Козак, Филаделфія	4.00	1.00	
І. і Н. Богач, Шикаго	4.00	1.00	
О. Фединський, Клівленд	4.00	1.00	
Д-р Ю. Політило, Бронкс	4.00	1.00	
О. Тиз, Шикаго	4.00	1.00	
М. Михалевич, Ст. Пол	4.00	1.00	
Н. Юрченко, Ню Йорк	4.00	1.00	
Д-р А. Горчинський, Шикаго	4.00	1.00	
М. Стефанський, Міннеаполіс	4.00	1.00	
М. Бодель, Шикаго	3.00	1.00	
А. Шафран, Кліфтон	2.00	2.00	
М. Каркоць, Міннеаполіс	2.00	2.00	
К. Романишин, Гілсайд	2.00	2.00	
С. Фесяк, Геміїлтон	2.00	2.00	
Е. Каменюк, Сиракюз	2.00	1.00	
П. Федик, Дітройт	2.00	1.00	
А. Верхівський, Йонкерс	2.00	1.00	
М. Кердель, Горнель	2.00	1.00	
І. Хоминець, МекКіспорт	2.00	1.00	
И. Форошівський, Йонкерс	2.00	1.00	
А. Триш, Дітройт	2.00	1.00	
Т. Лущак, Bервік	1.00	2.00	
Д. Чорнобук, Веленд	1.00	1.00	
М. Гжиб, Гадсон	1.00	1.00	
Б. Бурачинський, Шикаго	5.00		
В. Ластовецький, Ню Йорк	4.00		
П. Літинський, Ню Йорк	4.00		
Д. Куїв, Нюарк	4.00		
Т. Балко, Глестонбюрі	4.00		
Д. Микита, Лорейн	4.00		
О. Телезда, Гавстон	4.00		
Г. Шерстюк; Бостон	4.00		
Р. Домбчевський, Рачестер	4.00		
Х. Піраносвька, Джерзі Ситі	4.00		
А. Допілка, Ню Гейвен	4.00		
К. Стасюк, Кантон	4.00		
І. Х., Клівленд	4.00		
В. Зайко, Гаммонд	3.00		
А. Барна, Валінґтон	2.00		
В. Солиник, Гілсайд	2.00		
І. Скробач, Оліси	2.00		
Т. Соколовський, Ст. Айленд	2.00		
Інж. Л. Савойка, Нюарк	2.00		
Т. Скуповський, Мілфорд	2.00		
Н. Пікель, Алентавн	2.00		
М. Крижанівський, Рачестер	2.00		
І. Гузій, Ню Йорк	2.00		
І. Данчак, Шикаго	2.00		
Г. Василик, Асторія	2.00		
А. Долотаренко, Амстердам	2.00		
Л. Година́нський, Гадсон	1.00		
І. Онуфрик, Трентон	1.00		
Д. Липщан, Дітройт	1.00		
П. Андрусів, Филаделфія		15.00	
Д-р І. Цимбалістий, Шикаго		10.00	
Д. Верба, Бруклин		5.00	
М. Білан, Ню Йорк		4.00	
А. Боднар, Корона		3.00	
І. Матейчук, Гаммонд		3.00	
О. Перлович, Томс Рівер		3.00	
О. Штогрин, Филаделфія		3.00	
Г. Стефанів, Филаделфія		3.00	
Я. Пратчун, Торонто		3.00	
Е. Коцур, Шикаго		3.00	
Н. Недільський, Когоес		3.00	
Д-р М. Мандзик, Рачестер		3.00	
В. Семенюк, Ню Йорк		3.00	
К. Богдан, Шикаго		3.00	
Д-р Р. Залуцький, Шикаго		2.00	
А. Фурчак, „		2.00	
В. Любас, „		2.00	
М. Чайківський, Кембрідж		2.00	
П. Кос, Акрон		2.00	
П. Шевчук, Вотервліт		2.00	
Г. Кукіз, Клівленд		2.00	
Я. Гупало, Шикаго		2.00	
І. Базалі, Дітройт		2.00	
В. Чучман, Амстердам		2.00	
І. Білоус, Дітройт		2.00	
С. Левкут, „		2.00	
А. Терещенко, Бруклин		2.00	
Н. Щур, Ранкін		2.00	
С. Бляховський, Честер		2.00	
И. Іванчук, Л. Айленд		2.00	
И. Ревеґа, Ню Йорк		2.00	
І. Олійник, С. Дірфілд		2.00	
Г. Закорчений, Лінден		2.00	
Г. Голубець, Парма		2.00	
К. Шебунчак, П. Честер		2.00	
С. Лапічак, Пасейк		2.00	
І. Кульчицький, Дітройт		2.00	
М. Заблоцький, Когоес		2.00	
Н. Кравчишин, Вілмінґтон		2.00	
М. Мричко, Когоес		2.00	
В. Владика, Клівленд		2.00	
В. Осадчук, Нюмаркет		2.00	
Д. Бурчицький, Шикаго		2.00	
К. Бачинський, Клівленд		2.00	
И. Харовський, Шикаго		1.00	
І. Вец, Клівленд		1.00	
А. Цебак, Ґері		1.00	
В. Варвара, Филаделфія		1.00	
Е. Стасина, Торонто		1.00	
А. Олексюк, Бруклин		1.00	
Н. Мулицький, Гартфорд		1.00	
И. Яворський, Шикаго		1.00	
И. Кловин, Бруклин		1.00	
Г. Москаль, Сиракюз		1.00	
Я. Рибалт, Клівленд		1.00	
С. Сеник, Ню Бранcвік		1.00	
А. Сидор, Порт Джервіс		1.00	
Е. Мусій, Шикаго		1.00	
Разом	$ 200.00	$ 201.00	$ 401.00
Раніше проголошено	$1,539.70	$1,595.20	$3,134.90
Разом все . . .	$1,739.70	$1,796.20	$3,535.90

КНИЖКИ В ПЕРЕДПЛАТІ

В. Грінченко: Словар української мови. Київ, 1909.
І. Шаровольський: Німецько-український словник. (Біля 25,000 слів). 540 сторін.
Вадим Модзалевський: Український родословник. 4 томи, А-С Київ 1908-1914. 2,988 сторін.
В. Грінченко: Література українського фольклору. (1777-1900). Чернигів 1901. (Бібліографічний покажчик). 322 сторін.

Приймається негайні зголошення на передруки цих книг частинними випусками тільки від передплатників. Ціна одного частинного випуску одної книжки 1 доляр. Передплати на кожну книжку зокрема.

O. KARASZKEWYCZ
Post Office Box 196, Jersey City 3, N. J., USA

Спорт

ЛЕВИ ДОБУВАЮТЬ ЧАШУ „УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ"

Шикаго, 22 листопада. — Хоч шикагівська погода підходила більш для гри в „Гокея", або перегонів на леді, на відкритому повітрі, ніж для змагань в копаний м'яч (19° Ф.), не відстрашила вона футболістів в зорганізуванні турніру копаного м'яча за чашу УНСоюзу.

До змагань зголосилося чотири дружини: „Старс" (друга дивіжен), „Крила" (перша дивіжен), „Фальконс" (мейджер дивіжен), „Леви" (мейджер дивіжен).

Вислід турніру можна було заздалегідь передбачити, бо суперниками були дружини із великою клясовою різницею. Причиною, до суперечки над вислідом, міг бути лиш час гри (двадцять хвилин), в якому навіть найслабша дружина, може здобутись на непересічні зусилля, та різного роду несподіванки, в дорозі до перемоги.

Рівень гри був доволі низький. На зниження його вплинула погода. Сильний вітер, сніг, 19° Ф., і замерзла площа, для всіх змагунів були дуже непривітливі, а що найголовніше „чужими" (вперше прийшлося грати у великий мороз).

Заслуженим переможцем турніру вийшли Леви, вигравши всі зустрічі. Леви — Старс 1:0; Леви — Крила 2:0; Леви — Фальконс 1:0; Старс — Фальконс 0:1.

Бер сумніву в літню пору, турній такий був би більш цікавим і притягнув би багато більше глядачів, які цим разом (приблизно 100 осіб) виказали великий ентузіязм, допінгуючи змагунів на площі, а себе взаємно на трибуні у витривалості.

М. Маркевич.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини

АМЕРИКАНЦІ НАГОРОДЖЕНІ ЗОЛОТОЮ МЕДАЛЕЮ

Американські спортовці (від ліва) Сілас Савтери з Далласу у Тексасі, Ґлен Дейвіс з Клінтону в Огайо і Йош Кулберт з Морристовну в Пенсилвенії, відзначені золотими медалями за свої перемоги на Олімпіяді в Мелборн.

Курення цигарок — це газардування здоров'ям

Ню Йорк, Н. И. — Американське Товариство для Поборювання Пістряка видало 20 сторінкову книжечку, в якій надруковані висліди дослідів про відношення між куренням і пістряком легенів. Ці досліди велися від 1952-го року, і в них стверджується таке: „Докази виявляють, що курення цигарок — це газардування здоров'ям", хоч і додається, що не можна передбачити, який вплив може мати курення на окремих курців. Та в цій брошурі стверджується, що встановлено причиновий зв'язок між куренням і пістряком легенів. Це товариство заявляє, що не веде кампанії проти курення, тільки хоче виснити, чи це добре курити. Курення люльки також шкідливо впливає на легені, а цигар ні. Досі не роблено дослідів, чи так звані фільтри в цигарках хоронять проти недуги пістряка. Представник тютюнової промисловости Тімоті В. Гартнетт заявляє, що ця книжечка нічого нового не виявляє, і що нікого не переконує в тому, що курення цигарок спричиняє недугу пістряка.

Короткі Вістки

● Юґославський уряд відмовився дати візу Вільямові Рандольфові Герстові, власникові часописного концерну в Америці, який об'їздить у порозумінні з спеціяльною сенатською комісією Норвегію, Данію і Західню Німеччину, студіюючи тамошні відносини. Причиною відмови дати йому дозвіл на в'їзд до Юґославії є неґативне становище, що його зайняли його газети проти запляноваиого продажу Америкою 384 ракетних літаків Юґославії.

● Понад два мільйони німців із Східньої Німеччини відвідали Західню Німеччину за 10 перших місяців цього року — офіційно проголошено в Бонні. Західня Німеччина виасиґнувала коло ста мільйонів марок (23,-80,000 дол.), щоб уможливити ті відвідини своїм східнім землякам.

● Марвін Лібман, секретар комітету, який веде боротьбу проти допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, виступає проти того, щоб ЗДА поширили торгівлю з комуністичним Китаєм, як цього домагається голова Торговельної Палати ЗДА Джан С. Колеман.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Т-во Укр. Січ Відд. 39 повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 2-го грудня, о год. 3-ій по пол., в УНДомі. Проситься всіх членів прийти на збори. В суботу, 1-го грудня від год. 8-10 вечером і в неділю, 2-го грудня від 12-3 по пол. можна вплачувати вкладки. Управа просить всіх довгуючих членів вирівняти всі свої залеглости, складати свої пожертви на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка". Управа подає до відома, що збірка в Т-ві Укр. Січ на УНФонд УККА за рік 1956 вже почалась, просимо негайно складати на руки збірщиків. — Управа.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Б-во Василія Відд. 168, подає до відома, що річні збори відбудуться в неділю, 2-го грудня, о год. 2:30 по пол., в гали У. Н. Дому 760 State St., Просимо членів прийти на річні збори і вислухати звітів уряду і контрольної комісії. Буде вибір уряду на слідуючий рік. Пригадуємо членам приєднувати нових членів до УНСоюзу і до Б-ва. Довгуючих членів просимо вирівняти залеглості. — Г. Гиба, предс.; С. Костина, кас.; Г. Бабин, секр.

Читайте щоденник „Свободу"

✝

Ділимося сумною вісткою, що 22-го листопада 1956 р. по довгих і тяжких терпіннях відійшла у вічність на 62 р. життя наша Найдорожча і Незабутня Дружина, Мати і Бабця

бл. п.

ОЛЬГА САЛАМАХА

Тлінні останки зложено до вічного спочинку на цвинтарі в Іст Пеорії, Ілл., дня 26-го листопада 1956 р.

Вічна Їй Пам'ять!

ПЕТРО — муж,
СОФІЯ — донька,
ЧАЛС — зять,
СОНЯ і МАРІЯ — внучки.

✝

Ділимося сумною вісткою, що дня 22-го листопада 1956 року по довгих і тяжких терпіннях, заосмотрена Найсвятішими Тайнами відійшла у вічність наша Найдорожча Дружина, Мама і Бабця

бл. п. Марія Коссак з Олексинів

Народжена 7-го лютого 1892 року в Дрогобичі, Зах. Україна.

Панахида відбулася в понеділок, 26-го листопада о год. 7:30 в Похоронному Заведенні п-ні Кредeнсор при 25-тій і Бравн вул., у Филаделфії.

Похоронні обряди відбулися у вівторок, 27-го листопада, о год. 9-ій рано з укр. кат. парох. церкви св. Николая при 24-ій і Попляр вул., на кладовище у Факс Чейз у Филаделфії.

Горем прибиті:
СОФІЯ і МИРОСЛАВ МАК — дочка і зять у Филаделфії
ІГОР і РОКСОЛЯНА, внуки.

✝

Ділимося з українським громадянством сумною вісткою, що дня 6-го листопада 1956 року упокоївся в Бозі по тяжкій недузі

бл. п. Микола ДМИТРИШИН

Покійний народився 1-го грудня 1898 року в Буцневі Тернопільщина, Західня Україна. Покійний залишив Дружину і сина на рідній Україні, при другому синові жив до останньої хвилини свого життя. Покійний був учасником перших Визвольних змагань в формації Січових Стрільців. Першим членом і основником Кооператив в Буцневі та її скарбником до часу доки не опустив рідної землі. Покійний був керівником аматорського гуртка в рідному селі, вибувши з рідних земель опинився в таборах як тисячі інших. Покійний відновив свою діяльність як режисер та аматор, в 1947 році зустрів свого сина, який прийшов на захід, 1950 року виїхав до США до свого сина. Покійний не змарнував ні хвилини а влучився до культурноосвітньої праці при місцевому Осередку СУМА в ім. Базару, 1952 року вступив до ООЧСУ. Покійний був взірцевим членом, членом Українського Народнього Дому, передплатником „Шляху Перемоги" Гомону України, „Вісника ООЧСУ", щоденника „Свободи" та не обминув всі інші періодичні видання. Покійний не жалів часу ні гроша. Покійний був гарячим прихильником Визвольного Фронту. Покійний найбільше бажав, щоб свої кости зложити на рідній землі, в незалежній Україні, гаряче любив свою батьківщину, коли невблаганна смерть забрала і осиротіла Сина Володимира, невістку Євгенію, внучку Лелію.

Похорон відбувся 9-го листопада 1956 року на місцевому кладовищі укр. греко-католицької церкви в Сиракюзах.

26 Відділ ООЧСУ та Осередок СУМА ім. Базару, висловлює свої глибокі співчуття синові, невістці та внучці.

Хай чужа земля буде йому легкою!
Управа 26 Відділу ООЧСУ
Управа осередку СУМА ім. Базару

ПОДЯКА

В дні 15-го листопада б. р. з Волі Всевишнього відійшов від нас нагло у вічність

бл. п. Стефан ГАЛЬ

Цією дорогою хочемо зложити найщирішу подяку Всім Тим, що поспішили зі словами розради, відвідали Покійного в похоронному заведенні, зложили вінки і квіти та взяли участь в похоронах, віддаючи Покійному останню прислугу.

Дякуємо Всім, що морально піддержали нас в цьому тяжкому і несподіваному горю. Хай Всевишній винагородить за це сторицею!

ДРУЖИНА і РІДНЯ

ТАРЗАН, ч. 3778. Змінили господаря.

Коли Тарзанові очі зосередилися, він був здивований одежею своїх поневолювачів.

— Щоб це мало означати?, — запитав він. — Чи ви не воїни Ліба?

— Кура механічно відповів: — Так, ми Лібові, але король — слабовільна людина. Ми тепер служимо людині, яка дає нам силу!